1847. No. 14.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 16 FEBRUARIJ.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Friesland*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de Kohieren van de Grondbelasting op de Gebouwde en Ongebouwde Eigendommen, voor het dienstjaar 1847, van de Gemeenten: *Tjallebert Heerenveen, St. Johannesga, Knijpe, Mildam, Joure, Nijehaske, Akkrum, Oldeboorn, Terhorne, Boornbergum, Dragten, Oudega, Rottevalle, Beetsterzwaag, Duurswolde, Gorredijk, Langezwaag, Lippenhuizen, Ureterp, Donkerbroek, Makkinga, Oldeberkoop, Oosterwolde, Blesdijke, Noordwolde, Oldetrijne* en *Wolvega*, zijn gearresteerd, en ter invordering afgezonden, en dat de reclames tegen de aanslagen voor die enkele gevallen, in welke dezelve mogten kunnen plaats vinden, met de vereischte bijlagen voorzien, zullen behooren te worden ingediend binnen *drie* maanden na de afkondiging van de Kohieren, bij den Controleur van de Directe Belastingen en het Kadaster, den Heer *J. T. Cremer*, te *Zwolle*.

Leeuwarden, *De Staatsraad, Gouverneur*,
den 11 Februarij 1847. VAN SIJTZAMA.

GEDEPUTEERDE STATEN van *Friesland*,

Gelet hebbende op de artikelen 7 en 8 van de Plans van Negotiatie:

1. Van *driemaal honderd duizend Guldens*, tot bestrijding van een gedeelte der kosten voor den aanleg van den Straatweg van *Leeuwarden* tot aan de grensscheiding met de Provincie *Groningen*, goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit van den 16 Maart 1829, no. 4, en

2. Van *tachtig duizend Guldens* tot vinding der kosten van aanleg des Straatwegs van *Steenhardsterbrug* tot aan *Gerkesbrug* bij Visvliet, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 14 September 1839, no. 81,

En willende vaststellen den dag waarop zal plaats hebben, wegens de eerstgenoemde Negotiatie de *zeventiende* uitloting, ter aflossing in 1847, van een Kapitaal van *veertien duizend Guldens*, en wegens de laatstgenoemde de *zesde* uitloting ter aflossing in 1847 van de bij art. 7 van genoemd plan bepaalde som van *Vijf duizend Guldens* en bovendien eener gelijke som van *vijf duizend Guldens*, waarmede de aflossing voor dit jaar door de Staten dezer Provincie is verhoogd, krachtens de daartoe bij het plan van geldleening voorbehoudene bevoegdheid.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, zoo als geschiedt bij deze, dat de uitlotingen voor de bedoelde aflossingen zullen plaats hebben, in eene opene Vergadering van Gedeputeerde Staten, die gehouden zal worden op Dingsdag den 16 Maart 1847.

En zal deze Resolutie in de Nederlandsche Staats-, de Haarlemmer- en Leeuwarder Couranten worden geplaatst, om daaraan de vereiste bekendheid te geven.

Leeuwarden, *Gedeputeerde Staten voornoemd*,
den 9 Februarij 1847. VAN SIJTZAMA.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. SCHIK.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 12 Februarij 1847, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 12,60.
Van de *Rogge* per last . . . . „ 327,00.

Leeuwarden, *De Staatsraad, Gouverneur van Friesland*,
den 15 Februarij 1847. VAN SIJTZAMA.

RUSLAND.

PETERSBURG, *den* 31 *Januarij*. Z. M. de Keizer heeft, onder dagteekening van den 27 December van het vorig jaar, de volgende ukase aan den dirigerenden senaat uitgevaardigd:

„Om de Russische vestingen aan den noordwestkust der Zwarte Zee nog verder uit te breiden, hebben wij het nuttig en noodzakelijk geoordeeld, aan de personen van vrijen stand, die derwaarts verhuizen en zich er nederzetten willen, verscheidene vrijdommen en voorregten te verleenen en tevens aan het burgerlijk bestuur dier kustenstreek eene, met hare tegenwoordige plaatselijke betrekkingen, als ook met de latere uitbreiding dier kolonien overeenkomstige organisatie te geven. Terwijl wij dienvolgens het hier beslotene, door onzen stedehouder in den Kaukasus aan ons voorgestelde en door het Kaukasische comité onderzochte reglement, betreffende de kolonien en het burgerlijk bestuur der noordwestkust van de Zwarte Zee, als ook den toestand van dit bestuur bekrachtigen, bevelen wij den dirigerenden senaat het noodige tot uitvoering daarvan te verordenen."

Het volgende zijn, wat het wezenlijke betreft, de bepalingen van het reglement: Aan allen die zich aan de noordwestelijke kust der Zwarte Zee, dat wil zeggen tusschen de monden der rivieren Kuban en Schigura, wenschen neder te zetten, wordt vrijgelaten, zich of bij de aldaar gestichte havensteden Anapa, Noworossiisk en Suchum-Kale, of bij de Transkaukasische nederzettingen te doen inschrijven. Onder deze laatsten worden zoo de thans in den omtrek van Anapa bestaande, als de naderhand aldaar te stichten stanitzen en dorpen verstaan. De Transkubanische kolonien zijn voor alsnog bij voorkeur tot opneming van akkerboeren, de havensteden Anapa, Noworossiisk en Suchum-Kale bijzonder tot opneming van handel- en neringdrijvende inwoners bestemd. Alle personen van vrijen stand kunnen zich in gemelde steden als kooplieden, burgers en handwerkslieden doen inschrijven, waarbij zij zich echter verbinden moeten, niet later dan binnen drie jaren, te rekenen van den dag der inschrijving, aldaar hunne vaste woonplaats te nemen. (Den Joden is veroorloofd, zich als neringdrijvend in de steden der noordwestkust van de Zwarte Zee op te houden, doch niet anders dan voor een' bepaalden tijd en onder de voorwaarde, dat zij er zich niet onder voorwendsel van tijdelijk verblijf op eene vaste wijs nederzetten). Gemelde personen behouden den stand, tot welken zij in hunne vorige woonplaatsen behoorden. Overigens is de vrije overgang der burgers en handwerkslieden in den handelsstand geoorloofd, doch niet anders dan nadat voor het gild, op welks persoonlijke voorregten zij aanspraak maken, de vereischte regten betaald zijn.

Aan de bewoners der steden van de noordwestkust der Zwarte zee worden deze vrijdommen en voorregten toegestaan: 1° Aan de tot de steden Anapa, Noworossiisk en Suchum-Kale toegerekende personen zullen, tot aanbouw van huizen en nijverheids-inrigtingen, tegen betaling van eene bijzondere, door de plaatselijke regeringen te bepalen som, gronden overgelaten worden; 2°. de in eene der genoemde steden ingeschrevene en gezetene Russische onderdanen hebben het regt, aldaar onroerend goed van allen aard te verkrijgen; 3°. zij die uit de binnen-gouvernementen des rijks, of uit Transkaukasie enz. zich in eene dier drie havensteden als kooplieden, burgers of handwerkers wenschen neder te zetten, zullen van den dag der bekrachtiging van dit reglement of van gilde-belastingen, kroonopbrengsten, recrutenpligt en inkwartiering vrij zijn; 4°. aan elk der in eene dezer drie steden ingeschrevenen is het geoorloofd, binnen- en buiten 's lands handelszaken, van welken omvang zij verkiezen, alle soorten van geoorloofde nijverheid en bedrijf te oefenen, als ook, naar gelang zijner middelen, fabrijken en manufacturen te gronden, zoolang de gestelde termijn van dertig jaren duurt. De naar buitenlands handeldrijvenden zullen echter bij de plaatselijke regering een bewijs moeten ligten, voor hetwelk jaarlijks, ten behoeve der stad, 30 zilver-roebels te betalen zijn; 5°. De in gemelde steden ingeschrevenen mogen naar geheel de oostkust der Zwarte Zee en naar Transkaukasie handel drijven, zonder in het gilde ingeschreven te te zijn of handelsbewijzen te ligten; doch willen zij naar Rusland handel drijven, waar het regt om zulks te doen door het betalen van wettelijke opbrengsten verkregen wordt, zoo moeten zij desgelijks, overeenkomstig de algemeene wetten, handelsbewijzen nemen; 6°. allen, die naar de steden Anapa, Noworossiisk en Suchum-Kale verhuisd en aldaar vaste woonplaats genomen hebben, genieten slechts de in de voorgaande punten opgegeven voorregten, doch niet de aan de kooplieden in de binnendeelen des Rijks verleende regten; hij die echter voor den overgang naar de gemelde steden tot een der gilden behoord heeft en na zijne overkomst de aan dat gild behoorende voorregten wil behouden, kan zich in den handel slechts zoo lang daarvan bedienen, als hij de gildebelasting betaalt; 7°. de bewoners der genoemde steden kunnen voor bijzondere, aan de regering bewezene uitstekende diensten, op voorstelling der plaatselijke hoogste regeringsbeambten, het persoonlijke of erfelijke eere-burgerregt verkrijgen; en 8°. de kooplieden, burgers en over het algemeen alle handel- en neringdrijvende personen, die tot de Transkubanische kolonien behooren, doch thans te Anapa woonachtig zijn, moeten als behoorende tot die stad worden ingeschreven, en alle door dit reglement aan de havensteden der noordwestkust van de Zwarte zee verleende vrijdommen en voorregten deelachtig worden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 7 *Februarij*. Over den loop der debatten nopens de constitutie, zegt de *Revue de Genève*: Tot nu toe is alles in eenen radicalen zin beslist geworden. Men is gekomen tot het artikel over de in het land geboren vreemdelingen. De commissie heeft zich geneigd betoond om het amendement goed te keuren, dat ten doel had de verkrijging van het burgerregt zoo te regelen, dat slechte personen zouden kunnen worden afgewezen. Men stemde daarin overeen, om alleen de vreemdelingen als burgers te erkennen, die door eene gemeente waren opgenomen en tien jaren in het land gewoond hebben. Men denkt, dat daartoe zal worden besloten. Volgens dit blad komen te Genève eene menigte brochures uit, die allen tegen de nieuwe constitutie zijn gerigt.

— Men meldt uit Alexandrie, dd. 19 Januarij, dat de Onder-Koning van Egypte, bevreesd dat de van Mekka terugkeerende pelgrims, waar de cholera met hevigheid is uitgebarsten, deze ziekte naar Egypte mogten overbrengen, even als zulks in 1832 het geval is geweest, de Egyptische grenzen door een cordon wil afsluiten. De gezondheids-raad, daarover geraadpleegd, heeft zich tegen zoodanigen maatregel verklaard, op grond dat de cholera geene aanstekende ziekte zou zijn; maar de Bassa wil des niet te min in zijn voornemen volharden.

Volgens bijzondere berigten uit Perzie, van 20 November jl., heeft de cholera aldaar vreeselijke verwoestingen aangerigt. In het midden van Julij is deze ziekte te Teheran uitgebroken, en in den loop van eene maand heeft zij daar 12,000 menschen weggerukt, waaronder een zesjarigen zoon van den Koning, twee zijner gemalinnen en twee zijner dochters. Slechts één Europeër, een lid van het Engelsche gezantschap, is onder de ziekte bezweken. Te Tauris, waar de ziekte den 11 October zich vertoond heeft, zijn in drie weken 6,000 personen daaraan gestorven, waarvan 500 op éénen dag.

— Men meldt uit Bern, 6 Februarij, dat het eedgenootschappelijke bewind zich tot de regeringen der kantons Tessino, Graauwbunderland en St. Gallen gewend heeft, om opgaven te erlangen over de aan de grenzen dier kantons plaats hebbende verzamelingen van troepen.

— Volgens een bijzonder berigt uit Ostrowo, in Polen, van 1 Februarij, zouden er ten gevolge van een keizerlijk bevel, voortaan alleen Russische munten in de publieke kassen van het koningrijk Polen mogen aangenomen worden. Eenige aanzienlijke handelshuizen van Warschau hadden echter bewerkt, dat dit besluit nog eenigen tijd uitgesteld bleef, om intusschen het Poolsche geld te kunnen inwisselen.

BARMEN, *den* 8 *Februarij*. Wij hadden gemeend, dat nu eerlang de strenge winter met zijne nijpende koude en niet minder nijpende nood voorbij zou zijn, en de lente der natuur ook weder voor den mensch, en vooral voor de arbeidende klassen, een op nieuw ontwakend en behagelijker leven zou aanbrengen; doch daar is ons nu in de jongst verloopene dagen vorst en sneeuw weder komen overstelpen, en heeft hoop en uitzigt op werk en loon andermaal verwijderd. Met uitzondering der Turksch-rood-verwerijen hebben de fabrijken (de zijdeweverijen meest te Elberfeld en de lintweverijen te Barmen) een allerflaauwsten gang gehad; reeds vele fabrijkanten hebben het getal hunner zijde getouwen een derde en meer verminderd, en met de lint-getouwen is het niet minder slecht gesteld. Hierdoor is bij de arbeidende volksklasse zulk een gebrek en armoede ontstaan, dat het getal der volstrekt behoeftigen daardoor niet weinig vermeerderd wordt. Boven en behalve de stoffelijke ellende heeft zulk een staat van zaken zedenbederf en misdaden ten gevolg, die veel nadeeliger en duurzamer op den maatschappelijken toestand werken, dan oogenblikkelijke schaarschte en gedeeltelijke ontbering der behoeften van het physische leven op zich zelf genomen.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 10 *Februarij*. Het Lagerhuis heeft eergisteren over de wet tot ondersteuning van behoeftigen in Ierland, en daarna over die wegens het brouwen en disteleren uit suiker beraadslaagd, en vele artikelen van deze drie ontwerpen aangenomen. Aan de discussien over het eerstgenoemde nam ook de heer *D. O'Connell* deel, prees de plannen der Regering, schilderde de ellende in Ierland met sterke kleuren af, en zeide dat het alleen door Engelsche edelmoedigheid te redden was. Andere sprekers, zoo als sir *B. Hall*, wilden dat de Iersche landeigenaars voor de leniging der ellende zorgen moesten, die zij hadden zien naderen, zonder iets te doen om haar te keeren. Wel niet zoo ver ging de heer *Scrope*, maar deze wilde echter dat, terwijl men nu bijstand verleende, tevens middelen bepaald zouden worden om de Iersche landheeren in het vervolg tot het onderhoud hunner eigen armen te noodzaken.

Gisteren deed de heer *Ricardo* de motie, die, met honderd vijf en vijftig tegen een en zestig stemmen, goedgekeurd werd, dat eene commissie benoemd zou worden om de scheepvaartregten te onderzoeken, die hem over het algemeen te bezwarend en hoog, en daardoor ook voor het Rijk nadeelig voorkwamen. Onderanderen voerde hij de klagten aan, welke veelmalen uit de kolonien vernomen werden, dat de Engelsche navigatieregten, ten haren nadeele, alleen ten behoeve van het Moederland waren ingerigt. Zoodanige wetten, ging de heer *Ricardo* voort, waren Portugal op het verlies van Brazilie, Engeland op dat van Noord-Amerika te staan gekomen, en oorzaak geweest dat Holland geene andere kolonie dan Java (?) en Spanje alleen Cuba en de Philippijnsche Eilanden overgehouden had. Engelsche reeders en zeelieden behoefden geene bescherming, maar konden, even als de Engelsche katoenfabrijkanten, ook zonder die bescherming, met de geheele wereld wedijveren.

Lord *J. Russell* heeft aangekondigd dat hij binnen veertien dagen zijne finantiële plannen ter tafel zal brengen.

De verrigtingen van het Hoogerhuis zijn niet van algemeen belang geweest.

Het ontwerp van lord *Bentinck*, tot bevordering van het aanleggen van spoorwegen in Ierland, vindt aldaar grooten bijval, en de meerderheid der bevolking schijnt te wenschen dat het kracht van wet verkrijgen moge.

Terwijl de berigten wegens den nood in Ierland en een gedeelte van Schotland steeds treurig blijven luiden, is het opbeurend de voortdurende algemeene deelneming op te merken, die zich in Engeland voor die ongelukkigen vertoont. Het bedrag der inschrijvingen ten hunnen behoeve, die bij de Nationale Club niet medegerekend, is reeds boven de honderd en twintigduizend ponden sterling gestegen.

— Berigten uit Lissabon van den 31 Januarij ll. melden, dat de graaf *de Bomfim*, de generaal *Celestino*, de graven *Villarcal* en *Aviles* benevens alle andere officieren boven den rang van kapitein, welke onlangs bij Torres-Vedras door de troepen der Koningin gevangen genomen zijn, op een oorlogs-vaartuig geplaatst zijn, met last om naar Bissao, eene ongezonde plaats op de Afrikaansche kust, vervoerd te worden. Deze strenge maatregel, die genomen was ter zake van eene poging om de bedoelde krijgsgevangenen te bevrijden, heeft in

Lissabon over het algemeen eene sterke afkeuring gevonden, en aanleiding gegeven tot dringende aanzoeken bij de bewindslieden, zoo van bijzondere personen, als ook van den Britschen zaakgelastigde, om eene intrekking van dat bevel te bewerken, en ook ten hove hebben voorname personen zich daarvoor in de bres gesteld, zoodat de ministers herhaaldelijk daarover hebben beraadslaagd. Men dacht echter, dat het bevel ten uitvoer gelegd zou worden, en in dat geval vreesde men, dat het lot van den Koningsgezinden generaal, hertog *van Terceira*, die steeds te Oporto door de opstandelingen gevangen gehouden wordt, zeer verzwaard zoude worden. — In Alemtejo houden de opstandelingen zich niet alleen staande, maar is hunne magt in den laatsten tijd zelfs aangegroeid. De Miguellistische generaal *Povoas*, die daar aan het hoofd staat van de vereenigde krijgsmagt der Miguellisten en constitutionele insurgenten, schijnt thans aanvallenderwijze tegen de Koningsgezinden, onder bevel van den generaal *Schwalbach*, te werk te gaan. [Vroeger is reeds medegedeeld, dat de Miguellisten in Tras-os-Montes door de Koningsgezinde troepen, onder bevel van den generaal *Vinhaës*, geslagen zijn, en dat de opstandelingen in Oporto steeds toebereidselen maakten voor eene hardnekkige verdediging tegen *Saldanha*, die zijn togt derwaarts langzaam vervolgde. In het bedoelde gevecht, hetwelk plaats gehad heeft bij Soborosa, is de aanvoerder der Miguellisten, de generaal *Macdonnell*, benevens verscheidene andere bevelhebbers, gesneuveld. — *Saldanha* stond laatstelijk te Agueda, op omstreeks 10 uren afstand van Coïmbra].

— Een jongeling door den dood zijner beminde krankzinnig geworden, en zich daarbij inbeeldende, als vermeende afstammeling van Koning *Hendrik VIII* regten op den troon van Grootbrittanje te hebben, heeft een spiegelglas ter waarde van £ 20, voor in eenen winkel stuk geslagen. Bij deze gelegenheid heeft de Alderman, als regter over de zaak zittende herinnerd, dat er een aantal lieden zijn, welke vermeenen, dat men het door voeding als anderzins, zóó goed in de gevangenis heeft, dat zij dagelijks te Londen opzettelijk de vensters inslaan om in de gevangenis te geraken. Deze persoon is bij vonnis naar Bedlam verwezen.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 9 Februarij.* Van Tunis wordt onder dagteekening van den 14 der vorige maand gemeld, dat een van Malta gekomen vaartuig eenen afgevaardigde van den Grooten Heer aldaar heeft aangebragt, maar dat de Bey volstrekt weigert hem aan land te laten komen, of eenige der door hem medegebragte brieven te ontvangen. Reeds in de vorige week hadden onderscheiden Engelsche stoombooten den Bey brieven gebragt, waarbij de komst van den afgevaardigde hem aangekondigd werd. Men heeft opgemerkt, dat hij telkens verscheidene dagen bedenktijd nam, om op die brieven te antwoorden.]

— Een brief uit Konstantinopel van 20 Januarij berigt, dat de Sultan, daartoe in persoon in den oppergeregtsraad verschenen, de slavenmarkt heeft afgeschaft.

— Een brief, geschreven aan boord van de *Victorieuse*, welk schip tot het eskader van den schout-bij-nacht *Cecille* behoort, geeft eenige bijzonderheden over het, naauwelijks in Europa vernomen afsterven van den Vorst van een der grootste Aziatische rijken, den Keizer van Annam, den beroemden *Min-Mehn*, in de maand Julij ll. te Hue, hoofdstad van zijn rijk, overleden. Zijne eerste daad, bij het komen tot den troon, is geweest het verleenen van genade aan onderscheiden Christenzendelingen, die ingevolge de barbaarsche edicten zijns vaders, ter dood veroordeeld waren. Zijne verdraagzaamheid ten opzigte der Christen-Godsdienst was zoo groot, dat dezelve tegenwoordig als eene openlijke bescherming wordt beschouwd en dat in sommige provincien, bijzonder in die van Tonkin, de Roomsch-Katholijke priesters hun ministerie vrijelijk uitoefenen. Het rijk van Annam is begrensd, ten noorden door China en ten westen door de Engelsche Oost, het Barmesche en het Siamesche rijk; het bevat drie hoofdafdeelingen, Cochinchina, Tonkin en Cambodja en telt twee en twintig millioen inwoners. Het is een rijk en vruchtbaar land. De welwillende beschikkingen van den Keizer, Vorst *Thien-Si*, doen de hoop ontstaan, dat het weldra geheel voor de Europeanen opengesteld zal wezen. Men zeide zelfs, tijdens het afzenden der jongste berigten, dat het gouvernement van Engelsch-Indië voornemens was hem een gezantschap toe te zenden.

— Den 6 Februarij heeft te Parijs de gewone jaarlijksche wedstrijd plaats gehad tusschen veehouders uit alle deelen van Frankrijk, voor de levering van den vetsten os, om op den aanstaanden vasten-avond, met de gebruikelijke plegtigheid, in staatsie door die hoofdstad te worden rondgeleid. Het aantal ossen, te dien einde aangeboden, bedroeg 1909 stuks, waarvan meer dan 100, als bijzonder groot en vetgemest, de algemeene aandacht getrokken hebben. De jury, met het doen der keuze belast, heeft zich bepaald tot een os, gekweekt door een landbouwer te Ponfol, in het departement Calvados, welke os 925 kilogrammen weegt en den naam van *Monte-Christo* heeft bekomen.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 9 Februarij.* Het thans in zijn *geheel* aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangebodene ontwerp van een nieuw Wetboek van Strafregt is verdeeld in drie boeken, waarvan het 1ste handelt *van misdrijven en straffen in het algemeen*, en verdeeld is in 7 titels; het 2de *van de misdaden en wanbedrijven en derzelver straffen*, verdeeld in 23 titels; het 3de *van overtredingen en derzelver straffen*, uitmakende 1 titel.

Bij dit ontwerp is de onderscheiding der straffen in *criminele* en *correctionele* behouden. — De *criminele* straffen zijn: 1°. de doodstraf; 2°. levenslange tuchthuisstraf; 3°. langdurige tuchthuisstraf, 12 à 15 jaren; 4°. buitengewone tuchthuisstraf, 8 à 11 jaren; 5°. gewone tuchthuisstraf 4 à 7 jaren; 6°. verbanning, voor 5 à 20 jaren. Bijkomende straffen bij de vier laatstgenoemden kunnen zijn: 1°. geldboete; 2°. schorsing voor eenen tijd in de uitoefening van bepaalde burgerlijke regten; 3°. het verbod, voor eenen tijd of voor altijd, om een bepaald bedrijf, beroep, kostwinning of nering uit te oefenen. — De *correctionele* straffen zijn: 1°. gevangenisstraf, 8 dagen à 5 jaren; 2°. geldboete. Bijkomende straffen kunnen zijn: 1°. schorsing voor eenen tijd in de uitoefening van bepaalde burgerlijke of staatkundige regten; 2°. het verbod voor eenen tijd om een bepaald bedrijf, beroep, kostwinning of nering uit te oefenen. — De *politie*-straffen zijn: 1°. gevangenisstraf, 1 à 7 dagen; 2°. geldboete.

De regering heeft op nieuw de straf der deportatie tot een onderwerp harer ernstige overwegingen gemaakt; doch het gevolg hiervan is geen ander geweest, dan dat zij hoe langer hoe meer in hare overtuiging is bevestigd, deze straf niet te moeten, zelfs niet te mogen voorstellen. — De eerloosverklaring, alsmede de bijkomende straffen der tentoonstelling op het schavot onder de galg en der enkele tentoonstelling op het schavot, heeft de regering laten varen, zoo uithoofde der bedenkingen, die daartegen, in verband met het thans voorgedragene stelsel van straffen, kunnen worden aangevoerd, als omdat zij de stellige overtuiging heeft gekregen, dat het behoud dier straffen grooten tegenstand zou ontmoeten. — De bepaling, dat de eerloosheid onafscheidbaar aan iedere criminele straf verbonden is, komt bij dit ontwerp niet voor.

Het stelsel van eenzame opsluiting, zoo wel bij nacht als bij dag, met verpligting tot arbeid, is bij het tegenwoordige ontwerp geheel aangenomen, met eene afwijking slechts, ten aanzien van de tot levenslange tuchthuisstraf veroordeelden. Deze veroordeelden zullen (volgens het ontwerp) worden opgesloten gedurende de 15 eerste jaren in een huis van tuchtiging, in afzonderlijke cellen, zoowel bij dag als bij nacht, onder verpligting tot arbeid, en gedurende den overigen straftijd in een daartoe ingerigt huis van tuchtiging, bij nacht in afzonderlijke cellen en bij dag in werkzalen, met hoogstens 10 personen te zamen, onder verpligting tot arbeid. De regering meent, dat deze afwijking, door de noodzakelijkheid geboden, en alleen betrekking hebbende op degenen, die niet weder in de maatschappij terugkeeren, geen bezwaar kan opleveren. — De veroordeelden tot langdurige, buitengewone of gewone tuchthuisstraf, worden gedurende hunnen geheelen straftijd in een huis van tuchtiging, in afzonderlijke cellen, zoowel bij dag als bij nacht, onder verpligting tot arbeid, opgesloten. — De tot correctionele gevangenisstraf veroordeelden zullen mede, gedurende hunnen geheelen straftijd, in een huis van correctie in afzonderlijke cellen, zoowel bij dag als bij nacht, onder verpligting tot arbeid, opgesloten worden. Indien echter de opgelegde gevangenisstraf den tijd van vier maanden niet te boven gaat, kunnen deze veroordeelden die straf in de gevangenis der arrondissements-regtbank op dezelfde wijze ondergaan. — De gevangenisstraf, als politie-straf opgelegd, bestaat insgelijks in eenzame opsluiting, doch zonder verpligting tot arbeid, in eene gevangenis, welke niet tevens tot verblijf van veroordeelden tot criminele straffen bestemd is. Bij veroordeeling van personen beneden de 16 jaren tot deze gevangenisstraf, is de regter bevoegd te bepalen, dat zij gedurende hunnen straftijd om den anderen of derden dag geen ander voedsel dan water en brood zullen ontvangen.

Ten aanzien van de inrigting der cellen in de huizen van tuchtiging, en de behandeling van de daarin opgeslotene veroordeelden, behelst het ontwerp de navolgende hoofdtrekken:

»De cellen in de huizen van tuchtiging en van correctie moeten de noodige ruimte hebben voor het behoud der gezondheid en het verrigten van den opgelegden arbeid. Zij moeten zoodanig zijn gebouwd, dat er hoegenaamd geene gemeenschap tusschen de veroordeelden onderling kan plaats hebben. Ieder veroordeelde, welke in eene afzonderlijke cel is opgesloten, wordt ten minste zes malen daags bezocht. De bezoeken van werkmeesters, opzigters, geestelijken, geneesheeren, onderwijzers, leden van het bestuur, en van andere personen welke toelating verkregen hebben, zijn hieronder begrepen. Indien de veroordeelde zulks verlangt, wordt hij van het bezoek van vreemden, hoewel van een bewijs van toelating voorzien, verschoond, ten ware dat bewijs in het openbaar belang mogt zijn verleend. — Ieder veroordeelde geniet, zoo mogelijk, dagelijks, op daarvoor bestemde plaatsen, afgezonderd van andere gevangenen, de vrije lucht. — Indien een veroordeelde tot levenslange tuchthuisstraf verlangt, den straftijd, dien hij nog bij dag in werkzalen moet doorbrengen, in eene afzonderlijke cel te voleindigen, wordt dit toegestaan, ten ware zijn zielstoestand het verblijf bij dag in de werkzalen noodzakelijk mogt maken. — Bij reglementen van openbaar bestuur wordt onder anderen geregeld wat betrekking heeft tot de wijze van beheer der strafgevangenissen, de luchtzuivering, verwarming en verlichting der cellen en werkzalen, de voeding, het nachtleger en de kleeding, welke aan de gevangenen verstrekt worden, den arbeid, de uitoefening der godsdienst, het godsdienstig en school-onderwijs, de geneeskundige dienst, het genieten der vrije lucht, het toezigt en de tucht der gevangenen, het bezoek van en de toelating tot hen, het houden van briefwisseling met hunne bloedverwanten en andere personen, en het indienen van klagten. — Van de opbrengst van den arbeid der veroordeelden wordt een gedeelte afgezonderd, om aan hen, na hunne invrijheidstelling, dadelijk of op bepaalde tijdstippen, te worden ter hand gesteld. Bovendien kan van die opbrengst iets worden aangewend tot verzachting van hun lot in de strafgevangenis; een en ander volgens de bepalingen, daaromtrent in de voorschreven reglementen te maken. Het overige strekt ten behoeve van den Staat."

Ten aanzien van de ten uitvoer legging der veroordeelingen in de proces-kosten en tot geldboete, wordt in het ontwerp bepaald, dat die veroordeelingen kunnen worden ten uitvoer gelegd op de goederen van den veroordeelde, op dezelfde wijze als omtrent de ten uitvoer legging van vonnissen in burgerlijke zaken is bepaald; maar tevens is in hetzelve (ter vervanging van den lijfsdwang) de bepaling opgenomen »dat bij elke veroordeeling tot geldboete tevens door den regter bepaald wordt, dat, indien daaraan niet voldaan is binnen twee maanden nadat de veroordeelde tot de betaling is aangemaand, de geldboete door gevangenisstraf zal worden vervangen." Deze gevangenisstraf wordt niet als eene zwaardere, hoogere of andere straf dan de geldboete aangemerkt, en kan voor hen, die wegens misdaad of wanbedrijf zijn veroordeeld, den tijd van één jaar, en voor hen, die wegens overtreding zijn veroordeeld, den tijd van zeven dagen niet te boven gaan. De voldoening der geldboete ontslaat van het verder ondergaan dezer gevangenisstraf.

Voor het overige behelzen de thans voorgedragene titels van het 1ste boek verscheidene meer of min belangrijke veranderingen van het vorige ontwerp, deels betreffende den vorm, deels tot verduidelijking en aanvulling van de daarin vervatte bepalingen.

Van den 10den. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, heeft de heer *Hoffman* een voorstel van wet ingediend, strekkende om den vrijdom van den accijns op de steenkolen en den turf ook tot de grofsmederijen, de hoefsmeden, de kagchel- en vuurhaard-fabrijkanten enz., uit te strekken. Dit stuk is aan de afdeelingen verzonden.

Daarna heeft de commissie, die voor het onderzoek der geloofsbrieven van den heer *Leclercq*, het nieuw benoemde lid uit Limburg, was benoemd, deswege verslag uitgebragt. Dit verslag strekte, om dat nieuw benoemde lid, als geboren te Maascijk, thans tot het koningrijk Belgie behoorende, niet toe te laten, welk voorstel echter alleen uit naam van de meerderheid der commissie werd gedaan; hebbende de minderheid dier commissie zich vóór de toelating van den heer *Leclercq* verklaard. Op voorstel van den heer *Verweij-Mejan* is besloten, dat Donderdag, den 11 dezer, over dat rapport zal worden beraadslaagd.

Nog heeft in de kamer eene woordenwisseling plaats gehad, over het *Journal de la Haye*, bij welke gelegenheid door den minister van justitie is verklaard, dat het *Journal* noch een heel, noch een half officieel blad, noch een orgaan der Regering is; dat de Regering daarover ook geen toezigt voert, dat de polemiek, die daarin gevoerd wordt, alleen die is van de redactie van dat blad, en dat het alleen door de Regering wordt gesubsidieerd, om daarin zoodanige stukken te doen opnemen, die zij oordeelt, dat van belang te achten zijn, om buiten 's lands bekend te worden gemaakt.

Is ontvangen een adres van een groot aantal landeigenaren in de provincie Vriesland. — Verzonden aan de commissie.

Heden Woensdag, zullen de afdeelingen der Kamer vergaderen, om in overweging te nemen: 1°. De twee ontwerpen van wet tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor Burgerlijke ambtenaren, en 2°. de voordragt van wet tot verhooging van hoofdstuk IX. A. der staatsbegrooting voor 1846—1847, betrekkelijk de rentebetaling voor de geldleening tot droogmaking van het Haarlemmermeer.

Van den 12den. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn ingekomen: 1°. Eene missive van den minister van buitenlandsche zaken, die daarbij een afschrift doet toekomen van het tusschen Nederland en Rusland gesloten traktaat; en 2°. Eene missive van den minister van kolonien, die inzendt de gewone jaarlijksche staten van ontvangsten en uitgaven van de bezittingen des Rijks buiten 's lands. — Gemelde missives, met daartoe behoorende stukken zijn, ten fine van rapport, in handen van bijzondere commissien gesteld.

Daarna is beraadslaagd over het rapport der commissie nopens de geloofsbrieven van den heer *Leclercq*, en is met 38 tegen 8 stemmen tot aanneming van dat rapport, en alzoo tot niet-toelating van den heer *Leclercq* besloten.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden het onderzoek aangevangen over het ontwerp van wet, strekkende tot vaststelling van het tarief van honorarium voor notarissen.

Van den 13den. Z. M. heeft benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Beetsterzwaag Mr. *M. P. D.* baron *van Harinxma thoe Slooten*; tot raadsheeren in het provinciaal geregtshof in Utrecht Mr. *J. F.* baron *van Reede van Outshoorn*, en Jhr. Mr. *J. C. Bosch van Drakestein.*

— Het door eenige boekhandelaren aan Z. M. ingediende verzoekschrift om gratie, ten behoeve van den Heer *K. van Hulst*, is gewezen van de hand.

— Naar men verneemt is met ultimo Januarij jl. de uit de Middellandsche zee teruggekeerde divisie, onder bevel van Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden, beschouwd als te zijn ontbonden, en zoude aan Z. K. H. 's Konings bijzondere tevredenheid zijn betuigd, over den op nieuw, ook in moeijelijke omstandigheden, betoonden dienstijver en aan den dag gelegde zeemanschap.

— Men wil, dat met 15 dezer buiten dienst gesteld zal worden, de te Hellevoetsluis liggende brik *de Pijl*, en dat met dien datum de bevelhebber van gemelden bodem, de luitenant ter zee 1ste klasse *A. J. Voet*, op non-activiteit zal worden gebragt.

ZWOLLE, *den 12 Februarij.* De koe van *Assien van Wegel* voor de Diezerpoort, welke als verdacht aan de longziekte was afgezonderd, is den 10 dezer gestorven; insgelijks een bul op den stal van *Hermanus Alferink* in Dieze. Nog zijn op den stal op 's Heerenbroek van *H. van Unen* en op dien van *Jan Bouman* aan den Hasselerdijk eenige koeijen, kennelijk door de ziekte aangetast, onder geneeskundige behandeling; de beide laatste stallen zijn toevertrouwd aan 's Rijks Veearts, de Heer *J. Jennes*. Bij den buitengewoon hoogen prijs van het rundvee, kan men de neerslagtigheid dezer landlieden allezins billijken, welke vermeerdert wordt door het besef, dat men in andere provincien voortgaat de stallen af te maken en op die wijze de totale ondergang der veehouders wordt voorgekomen, doordien hun het afgemaakte vee wordt vergoed. Zij vragen niet of de vergoeding uit het veefonds, dan wel uit provinciale fondsen geschiedt, maar redeneren dat zij toch ook het hunne hebben bijgedragen, en nog wel door eene belasting, bij de wet op hun vee gelegd. Wie hebben nu daarvan getrokken? Niet deze ongelukkigen, die er ook welligt geen cent ter gemoetkoming van zullen ontvangen.

HEERENVEEN, *den 12 Februarij.* Op den 5 dezer heeft het departement *Joure* der maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, deszelfs vijf en twintigjarig bestaan plegtig gevierd. Aan den avond van dien dag in de kerk der Doopsgezinden vergaderd, trad een van deszelfs voormalige leden, de edel achtbare heer Mr. *U. A. Evertsz*, president van de arrondissements-regtbank alhier, op en hield eene zeer doeltreffende feestrede, die met bijzonder veel genoegen werd aangehoord en door koorgezang aangenaam werd afgewisseld. Vervolgens kwamen de leden met derzelver dames en eenige genoodigde afgevaardigden van andere departementen in het logement het Zeverijnshuis bijéén, en is de avond verder aldaar op eene allezins aangename wijze gesleten en werd deze feestviering met een collation besloten, waar gulle en gepaste vrolijkheid heerschte.

— Gisteren avond werd in de kerk der Hervormden alhier, het jaarlijksch verslag gedaan van den staat en de verrigtingen van het Nederlandsche Zendelinggenootschap door den wel eerw. heer *P. de Goeje*. Met belangstelling wer-

den de mededeelingen aangehoord, hoofdzakelijk getrokken uit de maandberigten des vorigen jaars, terwijl gemeenschappelijke gebeden voor de uitbreiding van het Evangelie onder de heidenen en den voorspoed onzer zendingen tot den Allerhoogste werden opgezonden. Het bleek uit het verslag dat onze afdeeling zich in toenemenden bloei bevindt, daar het getal leden alhier en in de omliggende plaatsen zich steeds vermeerdert. Hoogst wenschelijk is het dat de deelneming in deze heilige zaak meer en meer verlevendigd worde.

LEEUWARDEN, *den* 15 *Februarij.* Het aangekondigde Concert van de Heeren *Thalberg* en *Vrugt* heeft alhier eergisteren plaats gehad. De welbezette groote concertzaal, leverde een duidelijk bewijs van belangstelling en hooggestemde verwachting; de uitkomst heeft geene teleurstelling gegeven, daar het getuigenis der aanwezigen eenparig is geweest dat de hulde en toejuiching welke de Heer *Thalberg* overal verworven heeft, regtmatig is. Bevoegde beoordeelaars vereenigen zich met het getuignis elders dezen virtuoos ten deel gevallen, dat dezelve de hoogstmogelijke volmaaktheid in het pianospel heeft bereikt, en alle vroegere bekende meesters overtreft.

De Heer *Vrugt* heeft zijnen gevestigden roem gehandhaafd en gelijk vroeger de toejuiching ruimschoots erlangd.

De algemeene tevredenheid van dien genotvollen avond, heeft mede aanleiding gegeven, dat op morgen Dingsdag, een tweede Concert zal gegeven worden, waarvan het Programma in deze Courant gevonden wordt, hetwelk voorzeker geen mindere belangstelling zal ondervinden.

— De regering heeft beslist, dat het bankpapier, thans in de kolonie Suriname in omloop, ten bedrage van *f* 1,500,000, door Nederlandsche muntspecien zal worden vervangen, en wel met behulp van uit te geven schatkist-biljetten, rentende 5 ten honderd, van een gelijk bedrag. In de eerste plaats, zullen de bankbiljetten tegen dergelijke schatkist-biljetten kunnen worden verwisseld, en zal van deze laatstgenoemde, dadelijk, een kapitaal van *f* 500,000, bij loting worden aangewezen, het welk tegen zilver geld zal worden ingetrokken, waarvoor de muntspecie reeds gereed ligt ter verzending. De verzilvering van het overig bedrag van *f* 1,000,000 zal moeten plaats hebben voor het einde van 1849, en inmiddels zullen de schatkist-biljetten een wettig betaalmiddel in de kolonie zijn, met bijrekening der renten van maand tot maand. De ingewisselde bankbiljetten zullen dadelijk worden vernietigd, en de schatkist-biljetten zullen niet worden uitgegeven dan tot delging van bank-biljetten.

— Volgens de in de *Staats-Courant* van den 11 Februarij, door den Inspecteur-Generaal van de geneeskundige dienst der land- en zeemagt gedane oproeping, is er weder gelegenheid om jongelingen, tusschen de 16 en 20 jaren oud, onder de daarbij gestelde voorwaarden, als kweekeling aan 's Rijks Kweekschool voor militaire geneeskundigen te Utrecht te plaatsen, ter opleiding als officier van gezondheid voor de *landmagt*, de *zeemagt* of voor de *Oost-Indien;* voor welke twee laatste diensten aan de kweekelingen, gedurende hunnen vierjarigen studietijd, eene jaarlijksche toelage van *f* 400 zal worden verleend.

— De beroemde Noordpool-reiziger Sir *J. Rosz* heeft in een brief aan de astronomische Maatschappij hare opmerkzaamheid op de omstandigheid gevestigd, dat tot hiertoe alle pogingen tot het meten van een boog van den meridiaan op Spitsbergen, alsmede tot het bereiken van de Noordpool voornamelijk daardoor mislukt zijn, dat men daartoe den zomer gekozen heeft, terwijl de maanden April en Mei alleen het daartoe geschikte jaargetijde zijn. Dientengevolge heeft hij aan de admiraliteit voorgesteld om, ter bereiking van deze beide zoo gewenschte uitkomsten, op Spitsbergen te overwinteren met zijne officieren en manschappen, onder leiding van den zoon van prof. *Schuhmacher*, om zich dan in het geschikte jaargetijde op sleden, door Zweedsche paarden getrokken, naar de Noordpool te begeven. Dit plan wordt ook door Dr. *Scoresbij* goedgekeurd, en beiden twijfelden des te minder aan een goed gevolg, daar Sir *John*, gedurende zijn verblijf in Zweden, in deze manier van reizen veel ervaring heeft opgedaan.

201ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der eerste Klasse.

1ste Lijst.	No. 16959, een prijs van *f* 1000.
2de Lijst.	No. 677, een prijs van *f* 1250. No. 10802, een prijs van *f* 1000.
3de Lijst.	No. 12387, 3783 en 9871, ieder een prijs van *f* 1000.
4de Lijst.	No. 13585 en 9778, ieder een prijs van *f* 1000.
5de Lijst.	No. 10871, een prijs van *f* 20,000. No. 11987, een prijs van *f* 1250. No. 1566 en 3712, ieder een prijs van *f* 1000.
6de Lijst.	No. 603, een prijs van *f* 2500 No. 10159, een prijs van *f* 1000.
7de Lijst.	No. 9518, een prijs van *f* 5000.

MENGELWERK.

GESCHIED- EN LETTERKUNDIGE BIJZONDERHEDEN.

Fortuin des Dichters.

Dominicus Baudius of Bauldier, in 1561 te Rijssel geboren, ontving zijn eerste opvoeding te Aken, waarheen zijne Ouders zich begeven hadden, om de geweldenarijen der Spanjaarden te ontgaan. Hij ging vervolgens naar Leijden, toen met zijne moeder naar Gend, vervolgens naar Genève, waar hij in de Godgeleerdheid studeerde, en keerde in 1583 naar Gend terug. Een afkeer krijgende van de Godgeleerdheid, ging hij andermaal naar Leijden, studeerde aldaar in de regten, en reisde in het gevolg der Nederlandsche Gezanten in 1585 naar Koningin Elizabeth in Engeland. Na zijne terugkomst werd hij Advocaat voor het Hof van Holland; kort daarop vertrok hij naar Frankrijk, bleef er tien jaren, deed als Secretaris van den Franschen Gezant eene tweede reis naar Engeland, en koos bij zijne terugkomst Leijden tot zijne woonplaats. Daar werd hij Professor in de welsprekendheid en vervolgens ook in de geschiedenis en regtsgeleerdheid. In 1611 stelden de Algemeene Staten hem aan tot geschiedschrijver en den 22 Augustus 1613 was zijne woelige levensloop geeindigd. Hij had zich reeds vroeg door kennis en vernuft vermaard gemaakt, doch ofschoon met den Professoralen tabbaard omhangen, bleef hij echter Baudius, dat is eene fraaije geest en zoo los en lustig in het gemeene leven, als zijne verzen en zijne brieven daar rollend henen geschreven werden. Hij hield zich meer met de Zanggodinnen, met Bachus en Venus bezig, dan met zijn Grootboek, waardoor hij meer dan eens volkomen falliet was, en eindelijk zijne goederen ten behoeve der Crediteuren verkocht werden, want deze konden zich niet langer met zijne luimige poezij en humoristisch proza vergenoegen. Zijne Vrouw verloren hebbende onder al die ongeneugten, beproefde hij de herstelling zijner verwarde huishouding door het huwelijk met eene zeer rijke dame, doch deze werd zijne Xantippe, en minder dan de wijze Socrates bestand tegen de roede eener helleveeg, bezweek hij onder de dagelijksche tuchtiging.

Eens beproefde hij als Dichter zijn fortuin en vervaardigde eene Fransche Sonnette op de geboorte van Lodewijk XIII, welke ons Paquot in zijne *Hist. Litt. des Pays-Bas* mededeelt. Maar helaas, de Koning sloeg er geen acht op en liet het vernuft onbeloond. Hetzelfde lot ondervond zijne poging bij Jacobus I, door zijne *Oratio ad* Jacobum VI, wiens pedanterie bij, om niet van zijne gedichten tot diens lof te spreken, bij zekere gelegenheid, als ware hij een man van echte wijsheid en grondige geleerdheid, hemelhoog verheven had. Maar de veronachtzaming van Hendrik vooral had hem zeer getroffen, gelijk hij aan Fr. Douza schrijft: »Ik ben met lof overladen, maar weeg er geen lood zwaarder om!" Doch hij was zoo opgeruimd van aard, dat hij zijn kwaden luim spoedig bedwong en zijne onbezorgdheid de overhand nemen liet.

Zoo verschillend is de Fortuin in hare geluksbedeeling — ook voor Dichters en Geleerden. Baudius een vernuftig en wetenschappelijk Dichter bleef onbeloond, terwijl een ander, die geen hoogen rang op den Zangberg bekleedde, ten top van eere verheven werd. Deze was onze Friesche Advocaat Paulus van Gheemenich. Hij maakte een Latijnsch gedicht op de verovering van Landau in Herfstmaand 1702 door den Roomsch Koning Joseph, eindigende met de woorden: *Sic itur ad astra*, als had hij zijn eigen lot voorspeld. Want op het onverwachts zag hij zich verheven tot Ridder van het Hongaarsche Rijk, waarvan hem het Diploma werd toegezonden. Dit vers is door W. Dotinga vertaald en achter het *Carmen Jocoserium*, door Sande vertaald en uitgegeven, geplaatst. — Te voren was hij reeds met een gouden gedenkpenning, op den togt naar Groot-Brittanje, door Willem III vereerd, aan wien hij dan ook, zoo wel als aan Keizer Leopold, zijn warmen dank gewijd heeft. In denzelfden bundel komen die twee Latijnsche verzen voor onder den titel van: *Gratiarum actio ad* Gulielmum III en *ad* Leopoldum.

Maar dit alles was nog niets bij de Fortuin van den *Leonidas* van onzen Willem van Haren! — Dit gedicht is een wonderkind des geestes: de Vaderlandsliefde ontvonkte den Dichter, en men is verlegen, wat het meest te bewonderen, de kracht van 't gedicht, of de geest waardoor van Haren is bezield geweest. Die zoo schildert, en zoo zijnen held doet handelen, verwekt de overtuiging, dat hij het goede voor zijn land voorstaat, al zou men omtrent het beginsel kunnen verschillen, gelijk velen in die dagen, zonder dat men hen daarom verdenken moet, gedaan hebben. — Bij deze *Leonidas* voegde de Dichter nog twee Lierzangen, beginnende de eene:

Die rein van wandel is en zuiver van geweten;

en de andere:

O Gij, die met den naam van Patriot *wilt pralen.*

Hij behaalde met deze stukken eene staatkundige zegepraal over de harten van het volk, die de dichtkunst wel bij de Grieken, maar nog nimmer in dit land was te beurt gevallen. Te Amsterdam, alwaar zij eerst uitkwamen, zweetten de persen nacht en dag om aan de gretigheid der Lezers te voldoen, en zeker onderdaan van Maria Theresia verhaalt ergens in eene Latijnsche aanteekening, dat er binnen den tijd van drie dagen *honderd duizend* exemplaren van verkocht werden. De opgewondene geest des volks werkte op dien hunner vertegenwoordigers die in het volgend jaar (1743) besloten om de Koningin van Hongarijen met twintigduizend man bij te staan. Daarom beroemde zich naderhand van Haren bij zijnen Neef Grouestins: »*J'ai fait lever 20,000 hommes par trois pièces en vers.*" Dadelijk na de uitgave in 1742 kwam er in den Haag eene Fransche vertaling van den *Leonidas* uit. Voltaire kon nu hooren hoe van Haren de stem der vrijheid en der goede trouw had laten hooren.

De Franschman, zegt Dr. Halbertsma, (uit wiens Fragmenten wij dit overnamen) opgetogen van dien stouten toon, zong in zijne eerste vervrukking den Fries die vleijende regelen toe, waarin majesteit en kracht met rijkdom van zin wedijveren. Deze zijn de bekende:

Demosthene au conseil, Pindare au Parnasse, etc.

Doch Halbertsma vermeldt niet dat die lofspraak minder welmeenend en eene bewierooking met Fransch parfum is geweest, dat men bij Collot d'Escurij in zijn *Hollands Roem*, in het breede lezen kan. Doch dit doet minder ter zake, daar wij alleen wilden aantoonen hoe de Fortuin, den een boven den ander tot lieveling verkiest.

PIETER FONTEIN.

Er waren in de laatstverloopen eeuw een aantal onzer landgenooten, die, hoewel niet eigenlijk in de hoogste klasse der geleerden ingeschreven, zich echter met hen vereenigden, om den Nederlandschen naam tot eere te verstrekken. Matthijs Röver, wiens rijke en groote boekerij met hem sinds een aantal jaren het sieraad was van Delft; — van Braam, die er nooit aan gedacht heeft om eigen roem te behalen, en met een hoofd vol van letter- en wetenschappelijke kennis ten grave daalde, behooren onder dezen. Maar geene mindere vermaardheid had de verdienstelijke letterkundige Pieter Fontein, geboren in 1708, Predikant bij de Doopsgezinden to Amsterdam. Hij was een waardig leerling van den grooten Hemsterhuis en den ouden Schultens; de vriend van de Bosch en Wijttenbach. Hij had aan dezen laatsten de zorg overgelaten om zijne sedert vele jaren verzamelde aanteekeningen met eene volledige uitgave van Theophrastus der geleerde wereld mede te deelen, doch die uitgave is achterwege gebleven. Uit de getuigenissen zijner tijdgenooten, aangaande hetgeen zij er van gezien hebben, kan men opmaken, hoe groot het verlies is uit het niet vervullen van den algemeenen wensch, voor de liefhebbers der oude letterkunde ontstaan. Fontein was werkelijk een geleerd man, die veel gezag had in de oude en hedendaagsche letterkunde, maar hij legde er zich meer op toe, om met een welwikkend oordeel, de schriften van anderen te lezen, dan om zelf te schrijven. Het is er niet te min ver van af, dat hij geen bijzonder of algemeen nut zou hebben gesticht, en zich als het ware in zijn boekvertrek zou hebben opgesloten. Van zijn invloed kan onder anderen tot bewijs strekken, dat hij door zijne bemiddelende pogingen wist voor te komen het uitbreken van den oorlog tusschen Schrader en Ruhnkenius, een oorlog, want zulke zijn er velen gevoerd in het gebied der letteren, waarop de tempel van Janus niet altijd gesloten blijft, die soms meer vernuftig, of kwaadaardig, dan nuttig en heilzaam in de gevolgen waren. De aanleiding tot dien uit te barsten krijg schijnt geweest te hebben een verschil over een paar letters, en wel eene plaats van Virgilius, waar de een *tos ego* de andere *quos ego* wilde lezen. De oorlogsverklaring lag gereed, maar Fontein en welligt ook Valckenaer hielden het zwaard in de schede.

In den ouderdom van tachtig jaren scheidde hij uit het aardsche leven. Zijne uitgebreide en kostbare bibliotheek besprak hij bij uitersten wille aan de kweekschool zijner gemeente, en bovendien nog eene som van vier duizend guldens, tot aankoop van zoodanige boeken, als men voor de studerenden nuttig oordeelde, en die aan zijne verzameling nog mogten ontbreken.

Het OUDSTE BOEKJE.

Is niet het oudste boekje, waarvan melding gemaakt wordt, dat van zekeren Jan Goessen, Priester op Loemel, een dorp in de Meijerij, in het midden der XIII eeuw? Het is in het bezit geweest van een oud man en was bijna onleesbaar; doch de auteur der beschrijving van de stad Delft, die het voor eenige oogenblikken te zien kreeg, heeft er genoegzaam gebruik van gemaakt, om er ons eenig denkbeeld van te geven. — Zie die *Beschrijving* in folio bl. 20.

*** Heden beviel ontijdig mijne Echtgenoote E. TJEPKEMA, van een' dooden ZOON.

Leeuwarden, den 9 Februarij 1847. F. J. VAN EIJNDHOVEN.

Strekkende tevens tot kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Den 4 Februarij 1847, is te Leeuwarden, in den ouderdom van bijna 65 jaren overleden, den Wel Edel Geboren Heer JOHANNES ISAAC VAN VLOTEN, Directeur van het Postkantoor aldaar.

Eenige kennisgeving.

*** Mijn geliefde Echtgenoot LUCAS HANNEMA, werd mij heden in den ouderdom van bijna 62 jaren, door den dood ontrukt.

Franeker, den 4 Februarij 1847. F. v. D. KOOI, Wed. L. HANNEMA, *Mede uit naam mijner Kinders.*

Eenige kennisgeving aan Familie en Bekenden.

*** Mijn waarde Man ADAM JACOBS HOEK, Houtzaagmolenaar alhier, eindigde heden zijn werkzaam leven in den ouderdom van ruim 77 jaren, diep betreurd door mij, zijne Kinderen en Behuwdkinderen.

Almenum, den 6 Februarij 1847. ELIZABETH JANSMA, Wed. ADAM JACOBS HOEK.

*** Op Maandag den 8 dezer maand, 's morgens ongeveer ten 3 ure, is te Oudeschoot, in den ouderdom van circa 73 jaren, aan de gevolgen eener kortstondige ongesteldheid, overleden, de Wel Geboren Vrouwe MARTHA KINNEMA VAN VIERSSEN, geb. VAN SCHELTINGA.

*** Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen innige droefheid, na eene ongesteldheid van weinige dagen; zeer onverwacht, doch van sommige genademiddelen onzer Heilige Kerk voorzien, mijn beminde Echtgenoot PETRUS MAART, in leven Logement- en Stalhouder en Mr. Zadel- en Paardentuig-Maker. Hij bereikte den ouderdom van 58 jaren en ruim 2 maanden, waarvan ik ruim 33 jaren met hem in den gelukkigsten Echt mogt vereenigd zijn.

Workum, den 9 Februarij 1847. L. H. DE BOER, Wed. P. MAART. *Mede uit naam mijner Kinderen.*

Familie, Vrienden en Begunstigers gelieven deze algemeene kennisgeving als in het bijzonder aan hen gerigt te beschouwen.

De affaires zullen op denzelfden voet worden voortgezet, terwijl ik mij bij voortduring in ieders gunst en recommandatie aanbeveel.

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid aan hoofdpijn, mijne geliefde Echtgenoot JURJEN DURKS JAARSMA, in den ouderdom van ruim 43 jaren.

Koudum, den 10 Februarij 1847. J. B. BOUMA. Wed. J. D. JAARSMA.

Eenige kennisgeving aan Familie en Bekenden.

*** Heden namiddag ten 2 ure overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, tot onze groote droefheid, onze hartelijk beminde Moeder BAUKJE MINNES BLINKSMA, Wed. JOSEPH STESKENS, in den ouderdom van ruim 56 jaren, na vroegtijdig voorzien te zijn geweest met de H. H. Sacramenten der stervenden.

Heerenveen, den 12 Februarij 1847. R. STESKENS. A. PADBERG, geb STESKENS. J. STESKENS.

Eenige kennisgeving.

*** Na zes weken lijdens overleed heden mijne geliefde Echtgenoot GEPKE WOUTERS, nog maar 33 jaren oud, waarvan zij 12 met mij door den echt verbonden was. De beste gade is mij ontvallen, en mijne 8 jonge kinderen treft het verlies eener moeder, die onvermoeid voor hun welzijn waakte. De Alwijze, vertrouw ik, zal op dezen lijdensweg zijne trouw ons doen ondervinden.

Franeker, den 13 Februarij 1847. N. BOS.

De Prijs der BOTER te *Leeuwarden*, den 12 Februarij 1847, *f* 42,00 à *f* 43,00.

BOTERPRIJZEN bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 12 Februarij 1847: *f* 43,00.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 13 *Februarij* 1847.

Nederland.				Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	58	58¼	58⅛
Dito dito ..	3 »	70¾	71¼	71
Dito dito ...	4 »	90¾	91¼	91
Amort.-Synd.	3½ »			
Handel-Maats.	4½ »	172½	173	172¾
O. I. Leening	4 »			
België.				
bij Banc. Belg.	2½ pCt.			
Spanje.				
L.b. *Ard.* van 35 £	5 pCt.	19¼	19½	19 5/16
Ditoonbep. Stuk.	5 »	18½	19¼	
ditoBinnenl. à6/m	3 »	30½	31	30¾
Ardoin Coupon ...				

Portugal.				Gebl.
Neg. te Londen	3 pCt.	38½	38¾	
Dito dito	4 »	37¼	37¾	37 9/16
Rusland.				
1798, 1816...	5 pCt.	104¼	104¾	104⅝
1828, 1829....	5 »	103¾	104	103⅞
Dito bij *Hope.*	4 »	86	88¼	88 3/16
Dito bij *Stiegl.*	4 »	87¼	87¾	87½
Amerika.				
Oblig	6 pCt.			
Bank-Actien.				
Oostenrijk.				
Metaliek.......	5 pCt.	104½	104¾	104⅝
W.B. bij *G.& Co.*	5 »	101¾	102¼	102
Brazilië.				
Obl. te Londen	5 pCt.	87	87¼	

Louisiana bij *Hope* 67¼, ¾, ½.

Binnenlandsche fondsen en Handelmaatschappij waren iets vaster. — Spaansche fondsen zijn een weinig aangenamer geweest; Portugal iets meerder gewild; de overige buitenlandsche zonder merkbaar verschil; de handel was algemeen van weinig beteekenis.

Bij de op den 1 Februarij plaats gehad hebbende 12de serietrekking der Oostenrijksche loten van 500 fl., zijn de volgende 95 serien uitgekomen, als:

15	302	480	712	1010	1301	1392	1688	1941	2123	2330
30	338	504	728	1016	1306	1422	1710	1942	2133	2392
48	355	521	757	1023	1307	1450	1719	1952	2137	2429
79	377	544	831	1040	1335	1560	1739	1960	2166	2458
83	392	551	836	1110	1342	1565	1767	1964	2220	2466
146	393	626	892	1125	1366	1643	1773	1985	2223	
276	452	657	914	1155	1370	1655	1808	2020	2239	
279	454	675	942	1160	1375	1661	1892	2033	2250	
295	468	706	950	1294	1382	1683	1928	2088	2318	

De trekking der premien op de in deze 95 serien vervatte 1900 nommers, zal den 1 Mei aanstaande geschieden.

Tweede oproeping van Crediteuren.

De Crediteuren in het faillissement van ELISABETH MARIA HOLTKAMP, Wed. JOHAN CHRISTIAAN POST, Winkelierse te Harlingen, worden bij deze nader opgeroepen, om op *Donderdag den* 11 *Maart* 1847, *des morgens te tien ure,* te compareren voor den Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris in opgedacht faillissement, ten einde hunne schuldvorderingen op dien boedel te doen verifiëren.

Leeuwarden, den 13 Februarij 1847. *De Curator in opgemeld faillissement,* R. ATTEMA.

FAILLISSEMENT.

Ingevolge ordonnantie van den Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris in het faillissement van W. VAN DER HEIDE, Schoenmaker te Bolsward, naar aanleiding van art. 827 W. v. K., worden, de schuldeischers in hetzelve, die niet zijn opgekomen ter verificatie hunner schuldvorderingen, tot dat einde alsnog opgeroepen tegen Woensdag den 24 Februarij e. k., des namiddags ten één ure, in het Paleis van Justitie te Sneek.

De Curator in voormeld faillissement, VERWEIJ, *Procureur.*

Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het BOUWEN van eene NIEUWE BOEREN-HUIZINGE, met VOOREIND; met de leverantie van alle de daartoe vereischte Materialen; — en het AFBREKEN eener OUDE HUIZINGE, op Zaad onder Wolsum. De briefjes moeten franco worden ingediend vóór of op den 28 Februarij eerstkomende, ten huize H. HESLIGA, te Hichtum. Het Bestek en de Teekening liggen ter inzage van J. bij H. WIEBES, in den Wijnberg te Bolsward.

BESTEDING eener NIEUWE STELPHUIZINGE, onder Sint-Nicolaasga, waarvan het Bestek ter inzage ligt bij P. G. VAN DIJK, op de Noed. Geslotene briefjes moeten ingeleverd worden vóór den 1 Maart e. k., bij A. S. VAN LANKHORST, te Sneek.

Bij contract van 8 Februarij 1847, behoorlijk geregistreerd, is door de Heeren WILLEM EIZE WITTEVEEN Hz. en JACOB VAN GORKUM, te Sneek, opgerigt eene VENNOOTSCHAP, onder eene Firma van den Handel in Honig, Specerijen, Confituren, Verfwaren, Sterken Drank, Wijn en alles wat verder tot dit vak behoort, waarbij onder anderen is bepaald:

Dat de Firma zal zijn W. E. WITTEVEEN EN ZOON, met gevolg, dat alles wat daarop behandeld wordt, voor 2/3 aan en ten laste van *W. E. Witteveen* en voor 1/3 van *J. van Gorkum* komt. Beiden kunnen de Firma teekenen en dezelve verbinden. Die teekening mag zich echter niet uitstrekken tot opname van geld bij derden, tot het passeren van Borgtogten en wijdere buitengewone handelingen, welke van beider eigen naam moeten voorzien worden, om voor de Firma verbindende te zijn:

Dat het Handelhuis zal zijn te Sneek, aan de Suipmarkt Noordzijde wijk 2, nos. 89 en 90:

Dat de Vennootschap, 1 Mei 1847 aanvangende, voor 6 jaren vast staat, en na dien tijd tot opzegging toe continueert; kunnende evenwel bij dood der Vennooten, in elk geval, opzegging worden gedaan vóór 1 Januarij van het Maatschaps jaar.

Geschiedende deze bekendmaking naar aanleiding van Art. 28 Wetboek van Koophandel.

De Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, aldaar op Zaturdag den 20 Februarij 1847, des avonds ten 7 ure, in den Wijnberg, presenteren te verkoopen: Eene hechte KOOPMANS HUIZINGE en ERF c. a., staande op den Dijk bij de Blaauwpoort te Bolsward, geteekend letter B, no. 229, sectie A, no. 690, groot 65 el.

Den 12 Mei 1848 vrij te aanvaarden.

BOELGOED.

J. RUARDI, te Koudum, zal, door het Ministerie van een bevoegd Beambte, op Maandag den 22 Februarij 1847, des voormiddags ten 9 ure, ten huize van *Uilke T. de Vries*, te Koudum, publiek, bij boelgoed, op 6 maanden crediet, wat betreft de posten boven de *f* 20, en overigens met gereed geld, verkoopen;

7 Stuks Hoornvee, 3 Schapen, Boerengereedschappen, Meubelen, Huisgeraden en Timmergereedschappen.

Alsmede een overdekte Praam, met Zeil en Treil, enz, laatst bevaren door *Douwe Rientzes Bouma*, te Koudum.

De Notarissen W. VAN RIESEN, te Rinsumageest en P. H. EEKMA, te Driesum, zullen, ten verzoeke van den Heer G. JONGSMA, Secretaris te Rinsumageest qq, op Donderdagen den 25 Februarij 1847, ten huize van *Albert J. de Vries*, te Driesum, provisioneel en den 11 Maart daaraanvolgende, ten huize van *Johs. P. v. d. Haak* aldaar, finaal, telkens des namiddags ten 3 ure, verkoopen:

1. Eene nette en voor weinige jaren nieuw gebouwde HUIZINGE, met ERF, SCHUUR en STALLING, staande en gelegen in de Buurt te Driesum, de Huizinge wordende bewoond door den Heer *P. H. Eekma* voor *f* 125 in het jaar.
2. Eene hechte en sterke nieuw gebouwde CICHOREI-DROOGERIJ, met 4 Esten en ruim Pakhuis, 2 groote Zolders, benevens den daarbij behoorenden GROND, staande en gelegen ten Westen van het vorige perceel aldaar.
3. Een stuk TUINGROND, ten Zuiden van de Buurt aldaar.
4. Een stuk uitmuntend WEIDLAND, groot 1 bunder 26 roede 50 el, gelegen ten Zuiden van de Vaart onder Driesum.
5. Het nieuw overdekt geoctroijeerde VEERSCHIP, met alles wat daar toe- en aanbehoort, bevarende eene vaste beurt van *Driesum* op *Dockum* en *Leeuwarden* vice versa.

Alles in eigendom behoorende aan *H. IJ. Viersen*; het 1ste perceel 12 Mei 1847, en de overige perceelen bij de finale toewijzing te aanvaarden.

De Voorwaarden zijn te vernemen, en Billetten te bekomen ten Kantore van de Notarissen en den Secretaris voornoemd.

Boelgoed te Irnsum.

De Notaris GOSLINGS, zal, door het ministerie van den Notaris P. BOLTJES, te Grouw, op Maandag den 1 Maart 1847, des morgens ten 9 ure, ten huize van *Tjeerd van der Meer*, Kastelein te Irnsum, publiek, bij boelgoed, tegen contante betaling, verkoopen:

MEUBELEN en HUISGERADEN, als:

Vier beste Bedden met toebehooren, ongeveer 12 Tafels, 60 à 70 diverse Stoelen, Spiegels, Schilderijen, een eikenhouten Kabinet en Pulpitum, Glaswerk, Koper-, Tin- en Aardewerk, Bedlinnen, Bedzakken, Bedgordijnen, 3 Kanarievogels met Kooijen, een partijtje Turf, een Mangel en wat er meer te voorschijn zal worden gebragt.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdagen den 3 en 10 Maart 1847, provisioneel en eindelijk, telkens des avonds ten 7 ure, in het Heeren Logement, op geregtelijke magtiging, in het openbaar verkoopen: Eene HUIZINGE met ERF en ANNEXEN, staande bij de Havenspoort aldaar, wijk H, no. 236, door Mejufvrouw de Wed. *C. van Loon* met den dood ontruimd; den 12 Mei 1847 vrij te aanvaarden.

DOOR STERFGEVAL,

uit de hand TE HUUR: Eene HEEREN-HUIZINGE; te aanvaarden 12 Mei 1847. Nadere informatien te bekomen aan het Postkantoor te Leeuwarden.

Te huur, op den 12 Mei 1847 te aanvaarden,

eene nette BENEDEN-HUIZINGE, op den Grachtswal te Leeuwarden, nabij het Vliet, letter L, no. 53. Te bevragen bij den eigenaar T. KOPPERS.

Uit de hand te koop of te huur,

eene groote en ruime WERKPLAATS, lang 24 en breed 7 Nederl. el, met een daarachter staand en aan dezelve verbonden *WOONHUIS*, staande aan de Zijlroede te Lemmer; zeer geschikt voor een Huistimmerman; doch allergeschiktst voor eene Grofsmederij. Iemand, het Scheepswerk verstaande, kan zich van werk verzekerd houden. — Adres met franco brieven tot en met den 28 Februarij 1847, aan W. KORENSTRA, in het Logement de Wildeman, te Lemmer.

Alle de alhier in werking zijnde ZOUTBRANDERS berigten door deze hunne vrienden en begunstigers, dat van heden af tot nadere bekendmaking, de prijs van het geraffineerde ZOUT is verhoogd, en dat tot een gelijk bedrag en Conditie bij ieder zal te bekomen zijn.

Voorts dat geen Zout verder als vrij aan boord alhier zal geleverd worden in Schepen varende regtstreeks naar de plaats van bestemming.

Harlingen, den 10 Februarij 1847. J. & S. WIARDA, *namens allen.*

Op nieuw gearriveerd in den Wijnberg te *Leeuwarden*, Madame LOTJE, uit Saxen, met eene groote partij KANARIEVOGELS, zingende zoo wel bij avond als bij dag.

Bij J. VAN DER BAAN, Vleeschhouwer op Camstraburen bij Leeuwarden, zijn verkrijgbaar: RUNDER-HAZEN, tot 32½ Cents de 5 ons.

Een BOEKDRUKKERS-GEZEL, van middelbare jaren, die zijn werk verstaat, biedt nederig zijn dienst aan als Werkman bij HH. BOEKDRUKKERS, tegen een *matig salaris. Adres* bij G. A. KOEZE, in de Oosterstraat, tegen over de Luthersche Kerk, letter C, no. 81, te Leeuwarden.

Een ongehuwde SMIDSKNECHT, zijn werk verstaande, kan dadelijk werk bekomen, en vervoege zich hoe eerder hoe liever in persoon of met franco brieven bij JAN KOK, Mr. Smid te Lemmer.

Een KUIPERSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande, kan op Mei aanstaande werk bekomen bij IJDE S. GOINGA, op de Nieuwezijl onder Oosthem. Brieven franco.

Een BAKKERS-LEERLING kan terstond of op den 12 Mei aanstaande een dienst bekomen bij J. E. KUIPERS, te Leeuwarden. Brieven franco.

Men vraagt op 12 Mei e. k., in een der voornaamste Vriesche Dorpen, eenen BAKKERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande; voorzien van bewijzen van goed gedrag en van de Katholijke Godsdienst, tegen genot van goed Loon. Adres met franco Brieven, onder letters N. O., bij B. MULDER, Muzijk-handelaar te Leeuwarden.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.